

การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพเพื่อส่งเสริม การคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล Story Telling Activities With Picture to Develop Executive Functions for Kindergarteners

พิมพ์พิศา พองไสยา¹ สุพรรณษา รอดเชียงลำ¹ ณัฐนิช วงศ์ษา¹
ปวรา ชูสังข์² กัญจนา ศิลปกิจยาน³ วณิชชา สิทธิพล⁴
Pimpisa Phongsaiya¹, Suphansa Rodchianglam¹, Nuttanit Wongsas¹,
Pawara Chusang², Kanjana Silpakityan³, Wanitcha Sittipon⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลที่มีอายุ 4-5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนบ้านชะง่อนนาโดน จำนวน 25 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ในช่วงก่อนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ จำนวน 24 แผน และแบบประเมินพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ อยู่ระดับปานกลาง ($\mu = 25.20$, $\sigma = 0.48$) และหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ อยู่ระดับมาก ($\mu = 36.70$, $\sigma = 3.44$) และคะแนนเฉลี่ยของการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

คำสำคัญ: การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ, การคิดเชิงบริหาร, เด็กอนุบาล

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

¹ B.Ed., Student, Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

² ดร., อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² Ph.D., Lecturer, Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

³ ดร., อาจารย์ประจำวิชา เอกปฐมวัยศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ Ph.D., Lecturer, Early Childhood Education Program, School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University

⁴ ดร., อาจารย์ประจำ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

⁴ Ph.D., Lecturer, Early childhood education program, Faculty of home economics technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Corresponding Author E-mail: pawara.ece@gmail.com

Abstract

The purpose of this research was to compare the executive functions of kindergarteners before and after engaging in storytelling activities with pictures. The target group in this research consisted of 25 kindergarteners, aged 4 - 5 years old, enrolled in kindergarten 3, Banchangomanadone School. The research was conducted over a period of 6 weeks, with sessions held 4 days per week for 30 minutes each before the circle time. The research instruments included 24 lesson plans for storytelling activities with pictures and the assessment form to evaluate the executive function behaviors of kindergarteners. The data was statistically analyzed by using mean and standard deviation.

The research results indicated that the mean score of executive functions among the kindergarteners before participating in the storytelling activities with pictures was at a medium level ($\mu = 25.20$, $\sigma = 0.48$). However, after engaging in the storytelling activities with pictures, the mean score for executive functions significantly increased to a high level ($\mu = 36.70$, $\sigma = 3.44$). Finally, the mean score of executive functions for kindergarteners who participated in the storytelling activity with pictures was higher compared to their pre-activity levels.

Keywords: Storytelling activities with pictures, Executive Function, Kindergartener

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง เป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของประเทศจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความพร้อมทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจริยธรรมเหมาะสมกับวัยจึงเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) แต่อย่างไรก็ตามกลับพบว่า ปัจจุบันสังคมโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การที่เด็กไทยจะสามารถดำรงชีวิตรอดท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงได้ และเติบโตเป็นพลเมืองที่ดี จำเป็นต้องมีทักษะการคิดที่รู้จักใช้วิจารณญาณไตร่ตรองแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง รู้จักควบคุมตนเอง มีความยับยั้งชั่งใจ มีเป้าหมายในชีวิต รู้จักการวางแผนที่ดี พร้อมลงมือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ และสามารถนำความรู้หรือข้อมูลที่เคยมีมาใช้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทักษะที่กล่าวถึงนี้ คือ การคิดเชิงบริหาร (Executive Function: EF) (สุภาวดี หาญเมธี, 2561)

การคิดเชิงบริหาร เป็นการทำหน้าที่ของสมองส่วนหน้าที่เริ่มพัฒนาขึ้นไม่นานหลังการปฏิสนธิ ช่วงปฐมวัยถือเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาสมอง เพราะเป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการ โดยเฉพาะสมองเติบโตอย่างมาก (ศิริภาณี อิ่มน้ำขาว และพูลสุข ศิริพูล, 2563) ดังนั้นการส่งเสริมการคิดเชิง

บริหารของเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สุภาวดี หาญเมธี (2561) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการคิดเชิงบริหาร (EF) แบ่งเป็น 9 ด้าน 3 กลุ่มทักษะ ได้แก่ 1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน ประกอบด้วย 1.1) ด้านการจำเพื่อใช้งาน (Working Memory) หมายถึง ความสามารถในการเก็บและดึงข้อมูลที่ได้มาจากการประสบการณ์เดิมในชีวิตออกมาใช้ตามสถานการณ์ 1.2) ด้านการยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมแรงปรารถนาของตนให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจนหยุดยั้งพฤติกรรมได้ในเวลาที่สมควร 1.3) ด้านการยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการยืดหยุ่นความคิด เปลี่ยนจุดสนใจ เปลี่ยนโฟกัสหรือเปลี่ยนทิศทางให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 2) กลุ่มทักษะการกำกับตนเอง ประกอบด้วย 2.1) ด้านการจดจ่อใส่ใจ (Focus /Attention) หมายถึง ความสามารถในการใส่ใจจดจ่อมุ่งความสนใจอยู่กับสิ่งที่ทำอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ โดยไม่วอกแวก 2.2) ด้านการควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมจัดการกับความเครียด หงุดหงิดและแสดงออกแบบที่ไม่รบกวนผู้อื่น 2.3) ด้านการติดตามประเมินตนเอง (Self-Monitoring) หมายถึง การตรวจสอบตนเอง รู้จักจุดแข็ง จุดอ่อนของตนเอง ตั้งแต่การรู้จักอารมณ์ตนเองและรู้จักตนเอง 3) กลุ่มทักษะปฏิบัติ ประกอบด้วย 3.1) ด้านการริเริ่มลงมือทำ (Initiating) หมายถึง ความสามารถในการริเริ่มและลงมือทำงานตามที่คิด มีทักษะในการริเริ่มสร้างสรรค์ แนวทางในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ความคิดของตนปรากฏขึ้นจริง 3.2) ด้านการวางแผนจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) หมายถึง การวางแผนและการจัดระบบดำเนินการเริ่มตั้งแต่การตั้งเป้าหมายการเห็นภาพรวม จัดลำดับความสำคัญ จัดระบบโครงสร้างจนถึงการดำเนินการให้เป็นขั้นตอนกระบวนการและมีการประเมินผล 3.3) ด้านการมุ่งเป้าหมาย (Goal-Directed Persistence) หมายถึง ความพากเพียรมุ่งสู่เป้าหมาย เมื่อตั้งใจและลงมือทำสิ่งใดแล้วก็มีความมุ่งมั่นอดทนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายไม่ว่าจะมีอุปสรรคใด ๆ ก็พร้อมฝ่าฟันจนถึงความสำเร็จ เห็นได้ว่าการคิดเชิงบริหาร (EF) ทั้ง 9 ด้านมีความสำคัญมากในการดำเนินชีวิตของเด็ก หากได้รับการฝึกอย่างสม่ำเสมอและถูกต้องจะส่งผลให้เด็กเกิดความพร้อมที่จะเรียนรู้ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้น หรือการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น และอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข (รุ่งเพชร หอมสุวรรณ, 2564) ทั้งนี้องค์ประกอบของการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวคิด Diamond (2016) ระบุไว้ว่า ความจำขณะทำงาน การยับยั้ง และการยืดหยุ่นความคิด เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้เด็กปฐมวัยเกิดการคิดเชิงบริหารในระดับที่สูงขึ้นต่อไป นอกจากนี้ สุภาวดี หาญเมธี (2559) ได้กล่าวว่า เด็กควรได้รับการฝึกฝนการคิดเชิงบริหารตั้งแต่ปฐมวัย ในด้านการจำเพื่อใช้งานให้มีการจดจำที่ดี ด้านการจดจ่อใส่ใจ มีสมาธิในการเรียน ไม่วอกแวก และด้านด้านการยืดหยุ่นความคิดสามารถปรับตัวเข้ากับกฎกติกาสามารถแก้ไขปัญหาได้ ส่งผลให้เด็กมีความสำเร็จในการเรียนในอนาคต

แต่ในสภาวะเด็กไทยในปัจจุบันพบว่า เด็กเล็กในช่วงวัย 1-3 ปี มีพัฒนาการโดยรวมไม่สมวัยถึง 25% เด็กเล็กในช่วง 4-5 ปี มีพัฒนาการไม่สมวัย 42% และเด็กปฐมวัยถึง 30% มีพัฒนาการล่าช้าโดยเฉพาะด้านภาษา ส่งผลให้เด็กชั้นประถม 28% มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 90 (สุภาวดี หาญเมธี, 2559) ประกอบกับการศึกษาของนวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล (2560) ที่กล่าวว่า ผลการประเมินการคิดเชิงบริหารของเด็กวัย 2-6 ปี

พบว่า 30% มีการคิดเชิงบริหารล่าช้า ส่งผลให้เกิดปัญหาในการกำกับตนเอง เช่น หุนหันพลันแล่น ทำโดยไม่คิด ใจร้อนรอคอยไม่ได้ สมาธิสั้นวอกแวกง่าย ในระยะยาวจะส่งผลเสียต่อการเรียน อาชีพการงาน มีปัญหาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ที่จะตามมา เช่น เรียนไม่จบ ติดการพนัน ติดยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัยเพื่อแก้ปัญหา

การพัฒนาเด็กให้มีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีคงไม่สามารถสร้างได้ภายในระยะเวลาอันสั้น แต่ต้องค่อย ๆ แทรกซึมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวันของเด็ก ผ่านการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เล่น ได้ทำกิจกรรมที่ได้ลงมือทำ (Learning by Doing) เช่น การอ่านนิทาน การร้องเพลง การเคลื่อนไหวและดนตรี การเล่นอิสระ การเล่นละคร การเล่นบทบาทสมมุติ การทำงานบ้าน การไปทัศนศึกษา (สุภาวดี หาญเมธี, 2561) การเล่านิทานประกอบภาพเป็นกิจกรรมหนึ่งที่เหมาะสมกับพัฒนาการและธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เนื่องจากนิทานเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ รวมทั้งสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจ การรับรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กได้ดูภาพ ได้ฟังเรื่องราวจากหนังสือนิทาน ได้พูดออกเสียงและได้สัมผัสกับความสละสลวยของภาษา ได้พูดเล่าเรื่องราวแสดงความคิดเห็น สามารถอ่านสัญลักษณ์ อ่านรูปภาพในหนังสือภาพแล้วสื่อสารออกมาเป็นภาษาพูด ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เด็กมีความสุขสนุกสนาน และได้รับความรู้โดยไม่รู้ตัว (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545) การใช้นิทานประกอบภาพเป็นสื่อการสอนสามารถช่วยสร้างสรรค์การเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยเฉพาะตาและหู อีกทั้งยังช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ยากได้ง่ายยิ่งขึ้น จดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากขึ้น เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม และยังเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในลักษณะที่คงทนถาวรมากกว่าเดิม นอกจากนี้นิทานแต่ละเรื่องยังแฝงไปด้วยคติสอนใจ ที่ส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนาจิตนิสัยของตนเอง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นในสังคม เข้าใจบทบาทหน้าที่สิทธิของบุคคล เมื่อโตขึ้นจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในอนาคต เด็กจะมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) การเล่านิทานประกอบภาพช่วยพัฒนาเด็กให้มีทักษะการคิดเชิงบริหารได้หลายด้าน เช่น เด็กจะเชื่อมโยงภาพในหนังสือนิทานที่ได้ฟังเข้ากับสิ่งที่เด็กได้เห็นในชีวิตจริง และเก็บเป็นฐานข้อมูลให้นำไปใช้ในอนาคต ช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการคิดเชิงบริหารด้านการจำเพื่อใช้งาน การฟังนิทานทำให้เด็กเห็นมุมมองใหม่ รวมทั้งเห็นภาพตัวละครต่าง ๆ แสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวแบบที่ดีจากนิทาน ช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการคิดเชิงบริหารด้านการยืดหยุ่นความคิด นอกจากนี้การที่เด็กร้องฟังผู้ใหญ่เล่านิทานจนจบเรื่อง ช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการคิดเชิงบริหารด้านการจดจ่อใส่ใจอีกด้วย

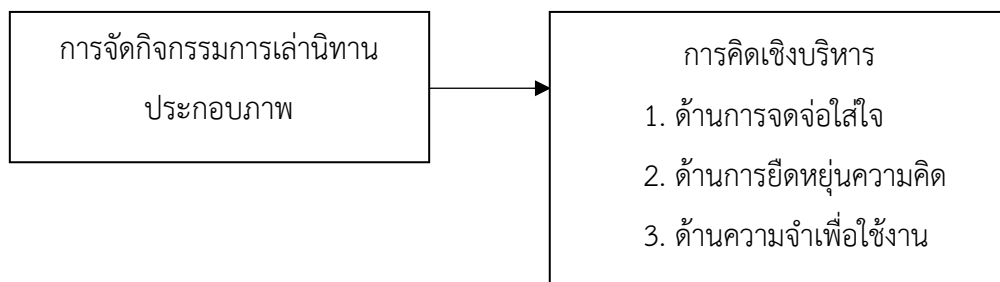
ข้อมูลที่กล่าวมาเห็นได้ว่า กิจกรรมการเล่นทานสามารถนำไปส่งเสริมการคิดเชิงบริหารได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมการเล่นทานประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนอนุบาลด้านการจดจำใส่ใจ ด้านการยืดหยุ่นความคิด และด้านความจำเพื่อใช้งาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการคิดเชิงบริหารเด็กปฐมวัยที่ควรส่งเสริมตั้งแต่วัยช่วงต้นของชีวิต และเพื่อให้ครู ผู้ปกครอง รวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับผู้ก่อนอนุบาลมีแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารของเด็กระดับชั้นอนุบาลก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการคิดเชิงบริหาร และการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กอนุบาลที่มีอายุ 4-5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนบ้านชะโงมโนนาโดน จำนวน 25 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ จำนวน 24 วัน โดยผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ ในช่วงก่อนเริ่มกิจกรรมเสริมประสบการณ์ สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ 30 นาที

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลอง One - Group Pretest - Posttest Design ซึ่งมีรายละเอียดแบบแผนดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	การทดสอบ	การทดลอง	การทดสอบ
E	T ₁	X	T ₂

E แทน เด็กอนุบาลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

T₁ แทน การทดสอบการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาลก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

X แทน การจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

T₂ แทน การทดสอบการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาลหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ และแบบประเมินพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ

แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ จำนวน 24 แผน ซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ สื่อ และการประเมินผล ตามองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรม

ผลการตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้องเหมาะสมของกิจกรรม และความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ สื่อ และการประเมินผล ของแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ มีคุณภาพเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล

แบบประเมินพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ มีประเด็นการประเมินทั้งหมด 3 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการจดจ่อใส่ใจ (2) ด้านการยืดหยุ่นความคิด (3) ด้านความจำเพื่อใช้งาน มีจำนวนด้านละ 5 ข้อ รวม 15 ข้อ

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย มีรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.49 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับน้อย

ผลการตรวจสอบคุณภาพ ความสอดคล้องของนิยามเชิงปฏิบัติการ ความเหมาะสมของการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน แบบประเมินพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00 ซึ่งแสดงว่าแบบประเมินพฤติกรรมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล มีคุณภาพเหมาะสมในด้านความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดี และ วันศุกร์ วันละ 30 นาที โดยทำการทดลองในช่วงก่อนเริ่มกิจกรรมเสริมประสบการณ์ รวมทั้งหมด 24 ครั้ง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานในการทำวิจัยกับโรงเรียนบ้านชะโงมนาโดน
2. ผู้วิจัยประเมินการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาลก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพ โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมทางการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาล
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพ ในช่วงก่อนเริ่มกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ วันละ 30 นาที
4. ผู้วิจัยประเมินการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาลหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพ โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมทางการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาลก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจดจ่อใส่ใจ ด้านการยืดหยุ่นความคิด และด้านความจำเพื่อใช้งาน โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพ

คะแนน การคิดเชิงบริหาร	ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม			หลังได้รับการจัดกิจกรรม		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านการจดจ่อใส่ใจ	9.8	1.87	ปานกลาง	12.8	1.03	มาก
ด้านการยืดหยุ่นความคิด	7.7	0.95	ปานกลาง	11.6	1.17	มาก
ด้านความจำเพื่อใช้งาน	7.7	1.16	ปานกลาง	12.3	1.16	มาก
ภาพรวม	25.20	0.48	ปานกลาง	36.70	3.44	มาก

จากตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนนุบาลก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นหัตถ์ประกอบภาพ โดยภาพรวมพบว่าอยู่ระดับปานกลาง ($\mu = 25.20$, $\sigma = 0.48$) เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และภายหลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ มีคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารอยู่ระดับมาก ($\mu = 36.70$, $\sigma = 3.44$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพรวม

คะแนนการคิดเชิงบริหาร	μ	σ	ผลต่างคะแนนเฉลี่ย
ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ	25.20	0.48	11.50
หลังการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ	36.70	3.44	

จากตารางที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ พบว่า เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ มีคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ โดยมีผลต่างคะแนนเฉลี่ย อยู่ที่ 11.50

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพรายด้าน

คะแนนการคิดเชิงบริหาร	ก่อนได้รับ การจัดกิจกรรม		หลังได้รับ การจัดกิจกรรม		ผลต่าง คะแนน เฉลี่ย
	μ	σ	μ	σ	
ด้านการจดจ่อใส่ใจ	9.8	1.87	12.8	1.03	3.00
ด้านการยืดหยุ่นความคิด	7.7	0.95	11.6	1.17	3.90
ด้านความจำเพื่อใช้งาน	7.7	1.16	12.3	1.16	4.60

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาลรายด้านก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพ พบว่า ด้านความจำเพื่อการใช้งานมีผลต่างคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากที่สุด (4.56) รองลงมาคือด้านการยืดหยุ่นความคิด (3.90) และ ด้านการจดจ่อใส่ใจ (3.00) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพมีการคิดเชิงบริหารสูงขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพช่วยส่งเสริมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาลได้ เนื่องจากในงานวิจัยใช้นิทานเพื่อดึงดูดความสนใจ ในขณะที่ผู้วิจัยเล่านิทาน เด็กอนุบาลตั้งใจฟังนิทาน โดยไม่วอกแวกเรื่องราวในนิทานที่มีลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดกระบวนการคิด และสามารถจดจำเรื่องราวในนิทานที่เล่าหรือได้ฟังโดยสามารถนำมาเล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นฟังต่อไปได้อย่างเหมาะสมและทำท่ายให้เด็กได้ร่วมกันปรับแต่งนิทานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งทักษะที่ได้รับการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจะเป็นการพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (EF) ให้กับเด็กอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้ระบุว่า นอกจากนิทานช่วยให้เด็ก ๆ มีความสุขสนุกสนานแล้วยังเป็นโลกแห่งจินตนาการที่สมบูรณ์แบบที่คอยช่วยถักทอสายใยความรักความฝัน สานสัมพันธ์อันอบอุ่น ความละมุนละไมในกลุ่มสมาชิกของครอบครัว อีกทั้งนิทานยังให้แง่คิดคติสอนใจและปรัชญาชีวิตอันล้ำลึกแก่เด็กนิทานมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กซึ่งจะส่งผลต่อการส่งเสริมการคิดเชิงบริหารได้เป็นอย่างดี เด็กที่มีการคิดเชิงบริหารที่ดีตามวัย มีสมาธิจดจ่อ สามารถจดจำเรื่องราวจนนำไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุษฎี อุปการ และ อรปรียา ญาณะชัย (2561) ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยถือเป็นวัยทองแห่งการเรียนรู้ เพราะเป็นช่วงเวลาที่สมองพัฒนาสูงสุดและส่งผลต่อสติปัญญา บุคลิกภาพ และความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะและความสามารถในระดับที่สูงขึ้นต่อไป การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเป็นหลักการที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ความรู้เกี่ยวกับสมองทั้งองค์ประกอบและกลไกหน้าที่การทำงานของสมอง แต่มีจุดเน้นที่ต่างกันจึงทำให้เป้าหมาย หลักการ และการปฏิบัติแตกต่างกันไป ดังนั้นการนำการคิดเชิงบริหาร (EF) สู่การปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจึงขึ้นอยู่กับครู ผู้ปกครองเลือกให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพและเป็นการวางรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. ทักษะด้านความจำเพื่อใช้งาน ผลการวิจัยพบว่า เด็กอนุบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะด้านความจำเพื่อใช้งานสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับปานกลางและหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการด้านความจำเพื่อใช้งานของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพที่เหมาะสมกับช่วงความสนใจของเด็กส่งผลต่อทักษะด้านความจำเพื่อใช้งาน และการจัดเก็บข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับ สุภาวดี หาญเมธี (2559) ที่ระบุว่า การอ่านช่วยพัฒนาการคิดเชิงบริหาร (EF) ด้านความจำเพื่อใช้งานได้ เนื่องจากในขณะที่อ่านนิทานเด็กได้จดจำรูปทรงสีสรรภาพที่เห็นในนิทาน จดจำคำศัพท์ต่าง ๆ รวมทั้งจดจำเสียงที่เปล่งออกออกมา และแยกแยะเสียงที่แตกต่างได้ และถ้าเด็กอ่านนิทานเป็นประจำจะเกิดความคล่องแคล่วในการอ่าน เด็กจะสามารถจดจำข้อมูล เรื่องราวที่ได้อ่านไปแล้ว และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่อ่านเพิ่มเข้ามาใหม่กับข้อมูลเดิมที่จดจำไว้ก่อนหน้านี้ แล้วนำมาประมวลผลเพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อเรื่องราวในนิทานที่อ่าน

3. ทักษะด้านจดจ่อใส่ใจ ผลการวิจัยพบว่า เด็กอนุบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะด้านจดจ่อใส่ใจ สูงกว่าก่อนการทดลอง โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการเล่านิทานประกอบภาพสามารถดึงดูดความสนใจ มุ่งให้เด็กจดจ่ออย่างตื่นตัว และมีสมาธิในการฟังอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ และสถาบัน RLG (2561) ที่ระบุว่า การเล่านิทานประกอบภาพจะช่วยให้เด็กมีสมาธิจดจ่อฟังนิทานจนจบเรื่อง ซึ่งการจดจ่อใส่ใจ เป็นผลมาจากความสามารถในการรักษาความตื่นตัว รักษาความสนใจให้อยู่ในทิศทางที่ควร เพื่อให้ตนเองบรรลุในสิ่งที่ต้องการ สำหรับทักษะด้านจดจ่อใส่ใจเป็นอีกคุณสมบัติพื้นฐานหนึ่งที่สำคัญในการเรียนรู้ถ้าขาดทักษะด้านนี้ไป เมื่อมีสิ่งใดไม่ว่าจะเป็นสิ่งเร้าภายนอกหรือสิ่งเร้าจากภายในตนเองก็จะวอกแวกไม่สามารถจดจ่อ ยากต่อการทำงานให้สำเร็จได้

4. ทักษะด้านยืดหยุ่นความคิด ผลการวิจัยพบว่า เด็กอนุบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะด้านยืดหยุ่นความคิด สูงกว่าก่อนการทดลอง โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการทดลองอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การเล่านิทานประกอบภาพเป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยให้เด็กคิดหาคำตอบได้หลายทิศทาง ปรับการคิดให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เนื่องจากในการเล่านิทานมีการเปิดหน้าหนังสือสลับไปมา มีรูปภาพและเสียงที่เปลี่ยนไปในแต่ละหน้า ทำให้เด็กเกิดการสลับความคิดไปมาเพื่อทำความเข้าใจกับเนื้อเรื่องในนิทานใหม่ในแต่ละหน้าขณะที่เด็กฟังนิทานเด็กได้เห็นภาพในหน้าหนังสือนิทานประกอบภาพ สอดคล้องกับ วรเกียรติ ทองไทย (2553) ที่ระบุว่า การยืดหยุ่นความคิดพัฒนาผ่านการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องจากหนังสือภาพได้ เนื่องจากภาพประกอบในหนังสือกระตุ้นให้เด็กได้คิดและจินตนาการเนื้อเรื่องจากหนังสือแต่ละหน้ามีความแปลกใหม่อยู่เสมอ ทั้งรูปภาพและบทพูดของตัวละครในนิทาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ดุขฎิ อนุการ และอรปริยา ญานะชัย. (2561). *การเสริมสร้างพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรเลือกใช้หลักการใด: “การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน” หรือ “การคิดเชิงบริหาร*. นนทบุรี: ศิลปการมหาวิทยาลัย.
- นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล. (2561). *รู้จักทักษะสมอง EF Executive Function Skills*. คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561). *เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF*. กรุงเทพฯ: แพรวเพื่อนเด็ก อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- รุ่งเพชร หอมสุวรรณ. (2564). *การส่งเสริมทักษะการใช้สมองในการบริหารจัดการในเด็กปฐมวัย*. *วารสารการพยาบาลและสุขภาพ*, 15(2), 27-37.

- วรเกียรติ ทองไทย. (2553). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเรื่องจากหนังสือภาพ* (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *เอกสารการเรียนการสอนวิชาพัฒนาการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริณี อิ่มน้ำขาว และพูลสุข ศิริพล. (2563). ทักษะการคิดเชิงบริหารจัดการชีวิตในเด็กปฐมวัย: การวิเคราะห์ มโนทัศน์. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 30(3), 10-22.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสถาบัน RLG. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EXECUTIVE FUNCTIONS สำหรับครูปฐมวัย*. กรุงเทพฯ :รักลูกกรุ๊ป.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2559). *พัฒนาทักษะสมอง EF ด้วยการอ่าน*. กรุงเทพฯ: ไอดี ออล ดิจิตอล พรินท์.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มติชน.
- Diamond, A. (2016). *Why improving and assessing executive functions early in life is critical*. In J. A. Griffin, P. McCardle, & L. S. Freund (Eds.), *Executive function in preschool-age children: Integrating measurement, neurodevelopment, and translational research* (pp. 11–43). American Psychological Association.

การอ้างอิงบทความ

พิมพ์พิศา พองไสยา, สุพรรณษา รอดเชียงล้ำ, ณัฐนิช วงศ์ษา, ปวรา ชูสังข์, กัญจนา ศิลปกิจยาน, และ วณิชชา สิทธิพล. (2566). การจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบภาพเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงบริหารของเด็กอนุบาล. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 5(2), 31-41. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/ejes/article/view/265723>

